

Regeringen, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över remiss av slutbetänkandet - En moderniserad fiskelagstiftning SOU 2025:89, LI2025/01477

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Kronobergs län är positiva till en modernisering av fiskelagstiftningen. I huvudsak har länsstyrelsen synpunkter på förslaget om att införa fiskevakter, om effekter av den föränderliga gränsen för vad som räknas som statligt förvaltade sötvatten och på registrering av fritidsfiskare. Länsstyrelsen i Kronobergs län saknar kust och stora sjöar inom sitt förvaltningsområde och berörs därför inte av utredningens förslag som handlar om havet, de stora sjöarna och frifiskerätt. Denna situation delas med ett fåtal andra län. Länsstyrelsen vill vara tydliga med att effekterna av en ny moderniserad fiskelagstiftning kan bli betydande i Kronobergs län trots avsaknad av hav och stora sjöar.

Allmänt om statligt förvaltade områden

Ett flertal regleringar i förslaget till ny fiskelag påverkas av var gräns dras för statligt förvaltade områden. Denna gräns utgörs, i vattendrag som rinner till havet och de stora sjöarna, av första definitiva vandringshindret. Detta är en "gräns" som kommer att förändras och förflyttas uppströms i samband med omprövningen för moderna miljövillkor för vattenkraften (NAP). Tidpunkten för när första definitiva vandringshindret flyttas uppströms är inte något som staten helt har rådighet över, utan beror på när domar om fiskvägar vinner laga kraft och när verksamhetsutövare väljer att färdigställa fiskpassager (arbetstiden är vanligtvis 5 år), vilket kan komma att kräva resursförstärkning på länsstyrelsen i samband med att fria vandringsvägar skapas.

För Länsstyrelsen i Kronobergs län del kan en förflyttning av denna gräns göra att länets stora sjöar kommer omfattas av regler som

gäller för statens förvaltade områden. Det är områden där det idag finns 1 000-tals fiskerättsägare som idag är de som ansvarar för fiskets vård och bedrivande. Konsekvenserna av denna rörliga gräns och hur detta ska hanteras måste utredas ytterligare.

6 kap. Särskilda bestämmelser om fritidsfiske

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det vid behov kan införas krav på registrering och rapportering av fritidsfiskare enligt förslagen i 6 kap. 2–3 §§ förslag till fiskelag. Den befintliga konsekvensanalysen brister dock då den inte tar upp de omfattande insatser och kostnader för information kring införande av register och rapporteringsskyldighet som kommer att krävas. Länsstyrelsens erfarenhet är att både fritidsfiskare och fiskerättsägare i sötvattensområden (i Kronobergs län) är vana vid förhållandevis få regler att förhålla sig till och förståelsen och acceptansen för registrering och rapportering kommer bli en utmaning om det införs.

I vattendrag som mynnar i havet eller stora sjöar upp till första vandringshinder finns, som nämnt ovan, en gräns som kommer att justeras under kommande omprövning för moderna miljövillkor av vattenkraften (NAP). I Kronobergs län innebär det att ett stort antal fritidsfiskare, som idag i huvudsak bara har att förhålla sig till de lokala fiskevårdsområdenas egna regler, kan komma att omfattas av de nya reglerna för registrering och rapportering. Som länsstyrelsen uppfattar förslaget berör det även enskilda fiskerättsägare vid fiske på eget vatten. Länsstyrelsen vill poängtera att när och om det genomförs är det en mycket stor förändring gentemot hur regleringen ser ut idag.

10 kap. Kontroll och övervakning

Förslagen i 10 kap. 1 § förslag till fiskelag gör det möjligt att tydliggöra vem som har ansvar för tillsyn. Vid ett eventuellt ökat ansvar för tillsyn från länsstyrelserna måste samtidigt tilldelningen av resurser öka i motsvarande grad.

Fiskevakter

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att införa "fiskevakter". Fiskevakter ska enligt hur länsstyrelsen tolkar utredningen inte kunna tillsyna yrkesfiske. Yrkesfiske sker även i insjöar som inte förvaltas av staten

och länsstyrelsen ställer sig frågande till vem som ska tillsyna yrkesfiske i sötvattensområden ovanför första definitiva vandringshindret. Det finns i Kronobergs län fyra yrkesfiskare med personliga licenser och två ålfiskare med ålfisketillstånd. Det finns dock även yrkesfiskare utan personlig licens som idag tillsynas av fiskevårdsområdenas fisketillsynspersoner.

Det saknas även en definition på vad som ska innefattas i begreppet "yrkesfiske". Det blir en gränsdragningsproblematik som kommer försvåra tillsynen oavsett uppdragsgivare, mandat eller benämning på utföraren av tillsynen.

I Kronobergs län är allt vatten enskilt och fiskerättsägarna ansvarar för fiskets vård och bedrivande. De flesta vatten förvaltas av fiskevårdsområdesföreningar (fvof). När fvof beslutar om fiskeregler för sitt område som rör möjligheter till yrkesfiske kan detta enligt lag (1981:533) om fiskevårdsområden, LOFO, överklagas till länsstyrelsen. Om länsstyrelsen utifrån kommande lagstiftning samtidigt ska ansvara för tillsyn av yrkesfiske är det inte osannolikt att jävsituationer kan uppstå när länsstyrelsen både ska ta ställning till regleringar som kan inskränka yrkesfiske samtidigt som tillsyn ska bedrivas av samma verksamhet.

Om fiskevakter ska införas anser vi att länsstyrelsen bör ha möjlighet att utvidga deras mandat att i vissa fall även gälla den allmänna tillsynen samt yrkesfisket. Länsstyrelsen bedömer att ideella krafter även fortsättningsvis kommer behöva användas vid fisketillsyn. En situation där fiskevårdsområdenas fisketillsynspersoner inte kan bedriva tillsyn mot yrkesfiskare i fiskevårdsområdenas egna förvaltningsområden vore problematisk.

Vi anser vidare att "fisketillsynsperson" är ett så väl etablerat begrepp att det även fortsättningsvis ska vara det för de ca 6 000 personer som bedriver tillsyn, även i vatten som inte förvaltas av staten. Den könsneutrala benämningen "fisketillsynsperson" infördes 2018 i och med Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:1) om fisketillsynsförordnanden. Länsstyrelsen anser att "fisketillsynsperson" även ska användas i den moderniserade fiskelagstiftningen. Förändringar i benämning kommer ta stora resurser i anspråk samt skapa förvirring. Konsekvensanalysen tar inte höjd för allt som följer av en ny benämning som tex ändringar i fisketillsynsregistret, utbildningsmaterial och inte heller avseende alla fiskevårdsområden som märkt upp båtar, utrustning, kläder mm.

Allmänna synpunkter

Förtydliga i 10 kap. 15 §. Här används begreppen fisk och organism parallellt, men troligen avses samma sak.

Under 3 kap. 13 § används uttrycket ”angeldonsfiske eller liknande metod”. Angeldon är enligt vår bedömning en omodern fiskemetod som inte bör användas som beskrivning av en fiskemetod i en moderniserad fiskelagstiftning.

Allmänna hänsynsregler som tydliggörs i t.ex. 4 kap 3 § kan ingå som stycken under 4 kap. 1 § eller helt strykas. Överträdelser mot bestämmelserna i 4 kap. 1–5 §§ har heller ingen påföljd och kan utgå eller införlivas i 4 kap. 1 §.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Carin Lamme Lindh med länsfiskekonsulent Theodor Samuelsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Gustaf Ekdahl, avdelningschef Maria Levin och enhetschef Jan Grosen medverkat.